

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homo Christianus In Sua Lege Institutus. Sive Discursus Morales

Qvibus Totvm Hominis Christiani Officivm Explicatvr; Quídque is fugere,
quid agere debeat, quàm exactiſimè traditur

Segneri, Paolo

Augustæ Vindellicorum ; Dilingæ, 1695

Discursus XV. Ex pœnâ Angelorum peccati mortalis gravitas ostenditur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45988](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45988)

DISCURSUS XV.

Ex poenâ Angelorum peccati mortalis gravitas
ostenditur.

I. ulmina paucorum
periculo, sed omni-
um terrore ex aere
decidunt, paucorum
periculo, omnium
terrore, dicebat Sene-
ca.

Verum non idem effectus est illo-
rum, quæ de cælo vibrantur. Hæc,
quæ sanctissima sunt fulmina, divinæ
Justitiæ manu excussa, hæc inquam vi-
ce versâ non sine plurimorum strage,
& nullius quasi cum terrore cadere vi-
dentur. Quantumvis creaturæ innum-
erabiles quotidie ab ipsis in horribi-
lissimum præcipiuntur barathrum,
nihilominus tantum non efficiunt, ut
ab hominibus timeantur, qui in tali-
um conspectu tempestatum, ipsis be-
stias stolidiores & insensibiliores, per-
gunt ut ante, iniquis desideriis suis in-
dulgere. *Eccerni iratus es, & peccavi-
mus.* Quid amplius dici potest? dum
Deus strictum manu gerens gladium,
ne tot reos percutiat, clamat, cavete,
cavete; imò dum campos stragibus,
internecionibus, & cadaveribus re-
plet, illi nihilominus, qui superstites
manent, pejori pergunt peccare au-
daciâ, quàm illi peccaverint, quos
ante pedes suos interfectos intuentur.
Charissimi, excruciamus tandem per-
niciosam hanc animarum nostrarum
stupiditatem, Ego ut me & vos ex-

2f. 64.
15.

citum, terribilissimam, quæ unquam
de cælo decedit, tempestatem ante oculos
vestros proponam, tempestatem
scilicet, quæ Angelis de cælo præcipiunt
acti & eam ob causam de firmamentis
stellis in nigerrimos infernotum car-
bones mutati sunt. Vos quoque deest
horrore tam horrendam metamor-
phosin obstupescite. Sed ut quodam
ordine in hac materiâ procedam, pri-
mò causæ sanctissimæ originem, de-
inde defensionem, ac denique per-
duellium horum olim Angelorum,
nunc diabolorum, causâ cadentium
condemnationem videbimus.

I.

II. Inter omnes creaturas primò
creati sunt Angeli, qui pro habita-
tione cælum supremum, quod à no-
bis empyreum vocatur, nati sunt, in
quo licet non quamprimum ad Deum
clare intuentium elevati fuerint (de-
bebant enim aliquo modo tam lubili-
mem mereri beatitudinem) nihilominus
in proxima, quâ magnum hæc
gaudium intrarent, dispositione po-
siti erant, non secus ac aulici præ aliis
charissimi, qui licet nondum in con-
spectum Supremi Domini sui fuerint
missi, in vicina nihilominus, quæ
vocant, anticamerâ morantur, ut
quamprimum Principis intuitu frui
possint.

possint. Natura illorum purè fuit spiritalis absque ullius materiae corruptibilis permixtione, ideoque erant immortales, invisibiles, nec sensuum debilitati, sicut nos in operando subiecti, ad omnes scientias quamprimum sine libris, absque studio & speculatione discendas mente præditi erant vivacissimâ, voluntas quoque illis erat extraordinariâ pollens gratiâ, quâ absque labore ultimum finem suum consequi possent.

III. In tali rerum statu vix videretur credibile, nisi Fides nos doceret, tantam tam sapientium & illuminatorum, totque beneficis à Deo exornatarum creaturarum multitudinem, quâ ante ab ipso productarum, potuisse Dei imperium detrectare. Atamen tam feroci tamque formidabiliter multo Deo se opposuerunt, ut locum pacis in certaminis campum mutarent. *Fallum est praelium magnum in caelo.*

IV. Nec quod tanti huius belli fuerit motivum speciale, exactè sciri potest; certum est fuisse superbiam, quâ Dei imperio se subicere recusarunt. Verùm unde tam malefana provenit superbia, adhuc manet subdubio. S. Bonaventura Angelorum rebellium prævicationem secundùm hos tres gradus considerat; hoc est principium illius, progressum, & finem; affirmatque peccatum illorum à presumptione initium cœpisse; quamprimum se tam pulchros adverterunt, magnum quid sibi visi sunt, haud aliter ac vana quæpiam mulier, nescio quid sibi de se pollicetur, dum

R. P. Segneri Christ. Instr. Tom. II.

plurimas ante speculum horas se poliendo consumit; à presumptione in progressu suo peccatum degeneravit in ambitionem, dum illi ad multo altiora, quàm quæ conditioni eorum, conveniebant, aspirare ceperunt, quemadmodum Propheta his verbis innuat. *Elevatum est cor tuum in decore tuo:* sive quòd se ipsos beatitudinis suæ finem constituere intenderint, visionem beatificam potius suo, quàm Dei boho desiderantes, quòd idem erat, ac si non debita illam intentione peterent; sive quòd ante tempus talem voluerint beatitudinem, volentes contra decretum Dei prius esse comprehensores, quàm viatores. Quòd erat illam tempore non debito obtinere velle. Sive quòd naturæ viribus à se ipsis illam se posse impetrare sibi arrogaverint, ita, ut Gratiæ auxilio non indigerent. Id quòd erat modo non debito illam assequi velle. Denique hoc peccatum in ultimo termino suo horribilissimâ animi contra Deum aversione completum est: cognoscebant enim arrogantia consilia sua à Deo disturbatum iri. Et in hac aversione omni cum voluntatis suæ libertate obstinatum obfirmarunt animum, quemadmodum polypos omnibus brachiis suis scopulo adhaeret. Unde omnino à Deo separati sunt, supremique illius Monarchæ gratiam, in qua creati erant, perdidit.

V. Hoc si verum est, considerate, quantopere quodvis etiam parvum mali initium timendum sit, cum nullus error tam exiguus sit in principio, qui non progressu maximus fieri possit.

Ezra 6. 28. 27.

Scot. 2. d. 1. 6. 92.

S. Th. 2. p. 9. 42. ar. 3.

NERI
istianus

fit. Quid mali est parva superbia, dicunt nonnunquam aliquae mulieres? Quid mali est compriorem aliis, spectabiliorem, animosiorémque videri? Quid mali est amplius, pra aliis velle amari? Quae ex Diabolo, statim ille vobis respondebit, quid mali sit. Quietam in piscinâ aquam aspiciet, in quam ubi lapillum projeceritis, nihil aliud in principio, quam parvulum exurgere circum videbitis. Sed primum illum secundus jam major sequitur, secundum tertius adhuc major excipit, nec circumlorum finis est, donec tota turbetur aqua. Unde intelligere licet, motus etiam minimos peccati formidandos esse; in parva enim mole, quemadmodum in semine, vastissimi continentur effectus. Amor sui ipsius in Dei contemptum desinit. Atque adeo verissimum videtur esse pulchrum illud S. Augustini dictum, a duobus amoribus duas fundatas esse civitates: *Duo amores duas fecerunt civitates. Civitatem Dei, amor Dei, usque ad contemptum sui: civitatem Diaboli, amor sui, usque ad contemptum Dei.* Illud in Angelis bonis, hoc in iniquis adimpletum fuit.

S. Aug.
de civ.
Dei l. 14
c. 2. ult.
Scol. 2.
dist. 6.
g. 2.

Sanch.
l. 7. de
ang. c. 18.
n. 13.

Catba.
in c. 2.
Ep. 2.
civ. Pet.

VI. Alii Doctores superbia Angelorum aliud addunt motivum, scilicet superbia accessisse invidiam. Volunt enim Luciferum revelatum fuisse & omnibus aliis Angelis, fore ut aliquando ab aeterno Verbo caro humana assumeretur; quare si ceteros sanctam illam Humanitatem ab omnibus creaturis adorandam esse, eamque primum in caelesti gloria locum ad dextram Altissimi sedendo occupaturam: Lu-

cifer tanta invidens forti proferent ipso supremam hanc, ambitione excaecatus, desideravit excellentiam existimans Angelicam id mereri naturam, ut humanae praeferatur. Quia obrem secum statuit, nolle se hominibus illi ad eum exaltate se subijcere, & sub apparente hoc calore, qui Deum potius Angeli, quam hominum naturam assumere debuisset propulsi, perditionem hanc tertio & quarto in choro Angelorum patri perluant, qui toti prerogativarum contemplatione, quibus supra humanam naturam polebant intenti, nolentibus deus in exemplo induci, Verbo incarnato obedientiam exhibere submissionis, sollicita iniquitatis, quam sibi fieri putabant, meditatione mentem occupabant. In hoc forte tam Christus significare voluit, quando loquens Judaeis dixit, velle eos Caedemonis adimplere desideria, qui a principio homicida fuit. Daemon enim vix creatus innotuit cum Verbo divino, Christi invidiam humanitati, & in corde, Dominum suum homicida factus est; quod denique desiderium in Judaeorum animo transfudit, ut in morte Christi illud opere adimplerent.

VII. Hoc summarium est accusationis, a Doctoribus contra Angelorum peccatum propositae, quod a iustitia divina, primum in iudicium vocata, & in quod prima ipsius sententia lata est. Verum ante quam sententiam illam executionis sententiam audiamus, non aegre feretis, si secundo loco hujus causae Patronum egero, excusationesque profero, quae

coram Deo rebellium suorum prae-
 variationem. minuant, veniaque
 dignam videri efficiant. Hujus vero
 iudicium mei finis erit, ut cum coram
 divino Tribunali, licet clementissimo,
 omnes defensiones nullius momenti,
 & ponderis esse videritis, infinitam
 peccati mortalis malitiam, extremum,
 quo à Deo hoc monstrum punitur,
 rigorem addiscatis; itaque fiet,
 quemadmodum ad propositum no-
 dum S. Gregorius loquitur, ut *ruina
 majorum sit minorum cautela.*

II.

VIII. Negari non potest, grandem
 Angelorum seditionum fuisse ino-
 bedientiam. Attamen plures viden-
 tur esse causae, tam quae delinquentes,
 quam quae delictum excusent, & ob
 quas poena impediatur, aut saltem mi-
 nueretur. Si delinquentes consideremus,
 ad poenam illorum imminuen-
 dum, primo se offert sublimissima Na-
 turae illorum nobilitas. Rex aliquis
 in admiratione hominum plenis sit,
 quum integra populi multitudo: un-
 de de merito dicebat David: *Tu unus
 pro decem milibus computaris Domine
 Deus.* Nihilominus, quoad naturam,
 quodvis viliissimum mancipium Regi
 par est. Cogitate jam quantum tam
 eminentis naturae nobilitas valeat in
 uno solo Angelo; eum omnes homi-
 nes simul, cum ceteris omnibus artibus suis,
 scientiis & viribus illi comparari non
 videntur. Quae de causa Angeli à Jobo
 vocantur Filii Dei, ob magnam quam
 habent cum illo naturae suae similitu-
 dinem, omnino spirituales: ipsi in

rerum creatione omnium fuisse primi
ipse est principium viarum Dei, ipsi
 pleni intelligentia, ad omne bonum
 affecti, omni decore illustres, omnibus
 gemmis, quae in vestiario Paradisi, ut
 ita dicam, esse poterant, ornati erant.
*Plenus sapientia & perfectus decore; Ezech.
 omnis lapis pretiosus operimentum
 tuum.* Personae igitur dignitas vide-
 tur debuisse à Deo illis impetrare, aut
 veniam, aut aliquam compassionem
 & indulgentiam. Abbiatar Sacerdori
 noluit Salomon auferre vitam, licet
 laesa Majestatis reo, sed contentus fuit
 Sacerdotio illum privare. Videtur igitur
 satis Deo esse debuisse, illis per-
 duelles hosce spoliare prerogativis,
 quibus inflati elevabantur, solumque
 de tanto dignitatis gradu dejicere, ar-
 non supplicii aeternis in eos animad-
 vertere. Inter homines quoque leges
 mitius jubent punire nobiles, quam
 plebejos, liberos quam servos, milites
 quam reliquum vulgus. Ipsi etiam
 artium, non tantum Liberalium, sed
 etiam Mechanicarum peritiae tantum
 habetur honos, ut omnium Populorum
 linguis hodie dum commune hoc cele-
 bretur effatum, *quod Excellens in arte
 non debeat mori,* nec quamvis sceleris
 alicujus reus sit, ad mortem damnandus
 est, si summopere aliqua scientia praec-
 cellat. Imò hic usus magis minusque,
 pro majore aut minore delinquentis
 dignitate puniendi, ansam videtur
 olim ab ipsomet Deo in lege antiqua
 accepisse. Observare, aiebat, animal
 imundum in quot & quale vas incidat.
 Si vas fuerit ligneum, lavetur, & vesperi
 mundum erit; si vero vas fuerit fictile,
 fran-

*l. decem-
 rionem
 l. Honor.
 l. incorp-
 dibile de
 poena &
 l. capital.
 §. non
 omnes ff.
 de poena.*

Lewis. 12.

NERI
 istianus

frangatur quamprimum. Quare si homo, qui vas est de terra, confringatur, & ob scelera sordes, quibus infectus est, igni adjudicetur, bene habet. At si eadem iniquitate contaminatus fuerit Angelus, vas electum non de cypresso aut cedro, sed ex auro, an non major illius deberet haberi ratio, ut potius mundaretur, quam frangeretur?

IX. Accedit, quod hic non de uno Angelo solo, sed de innumeris agatur. In quavis perduellione, quâ ratione in reos fertur sententia? Primum ejusdem puniuntur capita, deinde reliqui tumultuosi questionibus subiciuntur; non vero omnis populus, licet culpabilis, interuocioni datur. *Delictorum Patrocinium est, turba delinquentium.* Hinc est, quod militiæ Duces, Exercitu impetium detrectante, non omnes simul milites, sed ad summum decimum quemque morti addicant, secundum usitatam olim militiæ Romanæ consuetudinem. Itaque præcipuorum hujus rebellionis condemnatione videtur divina Justitiæ satisfieri potuisse, aut, si justo illius rigori hoc non suffecisset, magnæ adeo multitudinis decimo quoque sublato capite reconciliari debuisse. Dum autem de multitudine verba facio, vellem bene à vobis intelligi. S. Dionysius Areopagita sentit, tam imensum esse Angelorum numerum, ut debilius mentium nostrarum capacitatem omnino superet. Potuit autem ille hoc optimè nôsse, cum fuerit S. Pauli Discipulus, illius nimirum Apostoli, qui, ut notum est, in

tertium usque cælum raptus fuit, & Paradisi arcana audivit. S. Thomas S. Dionysij auctoritati simul & rationi innixus affirmat. (sic jam abbi significavi) omnes sublimitates præcelsas ab Angelis numero incomparabiliter superari. Unde infertur hoc Spiritus in majori numero concretos fuisse, quam cæli stellas, imò quam maris arenas, verbo, quemadmodum inferiora hujus terræ corpora à Superioribus sphaerarum cælestium corporibus mole vincuntur, ita inferiores creaturas ab Angelis multitudine superari. Ex hoc igitur innumerabili exercitu tertia pars defecit. Unde etiam, si tam magna multitudo et solis plebeis & infimis populi constitisset, an non videtur habenda fuisse illorum ratio? quomodo igitur hæc non habeatur, cum Principum, eorumque non terrestrium sed cælestium hæc sit multitudo?

X. Quid dicemus deinde, si præter nobilium istorum delinquentium delinquentiam delicti qualitatem consideraverimus? Erat peccatum cogitationis, & licet, ut tale, fuerit audis quidam contra divinam Majestatem, effectu tamen caruit. Et demum etiam, peccatum fuisse gravissimum, ut vera fuit, unicum nihilominus & solum fuit. Leges etiam inter culpabiles in idem crimen recidentem, & delinquentem statuunt. Quare igitur divina bonitas, tam alias benigna in creaturas suas, hujus rationis punire non movetur?

XI. Insuper hanc culpam nullius

*V. Suet.
in Octavo.
in Caio.
Gal.*

*de cælest.
Hier. c. 9.*

P. SEG
Homo Ca

penae exemplum præcesserat, quo illius enormitas manifestè ostenta fuisset. Rigidius puniatur necesse est, qui post admonitionem peccat, quam, qui ante illam peccavit. *Magis punitur, qui admonitus.* Quapropter si homines tot animatum condemnatione admoniti non cessant, Dei leges infringere, æquum est, ut acerbissimas quoque in Inferno luant pœnas. Verum an non existimatis, ob talem causam minorâ Angelis deberi supplicia?

XII. Ob has considerationes hucusque allatas, nostro iudicio, vel integra tam nobilibus creaturis primi & solius delicti sui debebat concedi venia, vel magna ex parte pro merito diminueri oportebat supplicium, vel saltem differri. Hoc punctum beac nocetis velim, omni enim ponderatione dignissimum est. Verum est, quod culpam sequatur pœna; sed sequitur pede claudo, ut trito fertur adagio. Et hic modus est, quo etiam divina iustitia in foro suo uti solet. Antequam Deus Pharaonis perfidiam morte puniret, denis memorabilibus Ægypti plagis illum præmonuit; antequam etiam has ipsas infligeret, sapius editis à Moyse minis cum Deus terreti voluit, ut vindictæ fulmen minarum tonitru præcederet.

XIII. Imò dubitare non licet, sententiæ etiam jam late rectitudinem ab executionis quapiam dilatione commendari. Quemadmodum enim venti uno & vehementi impetu insurgentes, semper tempestatem excitant, sic rigidæ executiones, quæ

moram non ferunt, potiùs ab imperu, quam à ratione videntur esse imperata. Bene quidem scio, talia præjudicia non habere locum in Iustitia divina, quæ sive differat, sive acceleret supplicium, semper infinitâ cum sapientia operatur. Sed etiam me non later, Deum mentium nostrorum tapacitati in operando se accommodare. Unde alias homines puniturus tam opportunis uti voluit mediis, ne illis scandali aut oblocutionis, licet in iusta, occasionem præberet. Sic distulit pœnas sumere ab Hebræis in deserto, ne Ægyptii contra divinam suam providentiam murmurarent. *Ne dicant Ægyptii, Exod. 32. 12. callidè eduxit eos, ut interficeret in montibus;* quo modo nostri iudicii debilitati iusticiam suam attemperabat.

XIV. Præterea, si Deus Angelorum rebellium castigationem distulisset, spacio pœnitendi ipsis concessio, quâ putatis vehementiâ audaciam suam detestati fuissent? Plurimorum opinio est, id eos facere potuisse, si Deus illis gratiam suam non negasset, facturosque fuisset, si non idem culpæ & viæ terminus ipsis præfixus fuisset. Quamobrem quo doloris sensu tunc superbiam suam deplorassent? Quâ cum humilitate petiissent veniam? quos laudis, adorationis, amoris actus per omnia secula frequentassent? Leges jubent femina gravida ob factum ab illa in lucem edendum pœnas differri. Eodem modo in bonorum istorum operum gratiam, quibus gravida erat mens angelica, etiam saltem

NERI
istianus

Scot. in
2. dist. 7.
q. 1. l. 1.
de perf.
div. l. 13.
c. 4.
l. præ-
gnantis
ff. de
pœnu.

executio condemnationis videtur differri debuisse.

XV. Idque eo amplius, quod ad obsequii illius, quod penitentia sua Angeli Deo exhibuissent, tanquam lucis cessantis motiva, accedebant damni emergentis pericula, ob ruinam illorum, quos in contumacia perstituri secum tracturi erant. Reges hujus terrae nonnunquam refractarii tolerare clientem, ne irritatus gravius ipsis malum adferret, aut ne aperto Marte malecontentorum antesignanus eos impugnaret, aut cum hostibus externis factus iniret. Ideoque cum praeviderit Deus, ab his rebellibus, si pro meritis suis punirentur, ad ultimam desperationem deductis implacabile contra divinam Majestatem bellum suscitatum iri, hominem ad defectionem suam attrahendum, totumque Mundum idololatriæ, impietate, & sceleribus implendum; nec solum innumerabiles animas æterna intereconi dandas, sed etiam ipsum unigenitum Dei Filium humanâ vestitum carne inauditis doloribus, ignominioso patibulo & morte turpissima afficiendum esse; cum hæc inquam omnia praeviderit Deus, videbatur non inconvenienter debuisse penam illorum differre, spaciumque & auxilia ad penitendum concedere.

III.

XVI. Talem homines ferrent sententiam, si magnæ hujus causa patroni electi fuissent. Verum non ita suprema Dei æquitas judicavit, qui in

hoc casu etiam demonstrare voluit, profundissimam esse judiciorum suorum abyssum. *Judicia tua abyssus multa.* Deus perfectissime tam pulcherrum creaturarum nobilitatem comprehendit, quas manibus suis formavit, immensum illatum comprehendit numerum, novit unicam illarum esse culpam, novitque esse sine exemplo & effectu: vidit illas tanquam liberos de peccato penitentes incomparabili obsequio potuisse damnum relaxare; Divina nihilominus Justitia unam eademque sententiâ, tanquam turbato omnes simul involutas in infinitum abyssum præcipitavit, quamprimum eas in ipso superbia actu deprehendit, nec penitentia tempus reliquit. *Videbam Satanam, sicut fulgur decipit cadentem,* inquit Christus. Fulgur quamprimum intra nubes accenditur, statim decidit, & cum sursum ascendere deberet, sicut aliis ignis natura exigit, deorsum deturbatur à terrestris & turbide exhalationis pondere depressum. Sic etiam angeli eodem tempore, quo maledicti illi accensi sunt superbia, in peccato deprehensi se in averni barathrum precipitatos viderunt, ad quem tam indignum excellentiâ suâ locum immenso peccati pondere delati sunt. Sed cur dico delatos esse, cum majori emphasi Scriptura referat, ratoris catenis violenter in abyssum detractos fuisse? *Rudensibus inferni detractos.* Per has catenas, virtus infernalis intelligitur ignis, quam velut divina Justitiæ minister in mirabiles hosce condemnatos exercuit, quâ

quasi supra stellas ascenderit, eosque à sedibus suis avulsos in Orci cavernas abstraxerit, quemadmodum donnunquam à fornacis flammis vicina corripuntur ramenta, priusquam pro pabulo in illum injiciantur.

XVII. Videte igitur, quomodo in hoc condemnationis speculo (quod erat tertium punctum à me propositum) manifesta peccati malitia appareat, tam quæ ut injuria Dei, quam ut damnum nostrum in illo continetur. Profecò tam clarè hæc malitia in Angelorum suppliciis apparet, ut qui eam non advertit, aut intellectum aut Fidem perdidit. Charissimi, parumper seriâ mente veritatem istam perpendite, & deinde mihi respondete; Quis fallitur, Deus, aut vos? Vos nullam in peccato deformitatem apprehenditis, imò quandoque gloriam vobis ex peccato facti putatis; Et quemadmodum Athopex arte nigrum suum augment colorem, sic quoque vos interdum peccato gloriamini, quod non fecistis, honori vobis ducentos pejores aliis vos peccatores videri. Ex alia verò parte tantam Deus in peccato videt malitiam, ut propter ipsam ad pulcherrima manuum suarum opera in ignem æternum projicienda moveatur. Ille qui corvorum pullos à matribus delectos tuerat & pascit, tot creaturas in summa & sempiterna misericordia se longè separatas derelinquit. Necessè est igitur concludere, inexplicabilem esse cujuseunque peccati mortalismaliciam, cum illud Deus,

qui falli non potest, pœnâ infinitâ dignum judicet.

XVIII. Poterat infaustus hæc rebellibus aliquod preparare remedium, sed noluit, ut quantum malum sit peccatum, intelligeremus. Si Jesus Christus è cruce pendens Patrem suum allocutus fuisset, dixissetque, Pater æterne, in satisfactionem totius debiti ab angelis contumacibus apud te contracti unam sanguinis mei guttam tibi placeat acceptare; sola illa gutta pro omnium salute sufficiens fuisset; noluit nihilominus Filius Dei illam pro illis offerre, permisitque ut clavi Sanctissimo sanguine suo imbuterentur, carnifices aspergerentur, terræque inebriaretur; nec voluit, ut vel una gutta tam universalis diluvij Angelis prævaricantibus applicaretur. Totum autem hoc ideo statuit, ut clarissimè appareret, quàm divinæ Sanctitati contraria sit iniquitas. Si Jesus Christus etiam Demones redemisset, homines fortè existimare potuissent, non esse tantum malû, Deum offendere, aut saltem malum non esse adeò incurabile. Sed cum jam videant, naturam Angelicam in condemnatione suâ sine remedio relinqui, bene inferre possunt, tanto magis coram Deo abominabile esse peccati toxicum, quantò preciosius & dignius est vas illud, quod propter tale venenum in frustra comminutum conspiciunt.

XIX. O peccatum, peccatum! quis pravitatis tue fundum penetrare poterit? Charissimi, affirmare nobis licet, tantum nos de peccato cognoscere, quantum de mari cognoscimus, id

NERI
ISTIANUS

id est, solam ejus superficiem. Aliàs enim nunquam possibile esset, ut quis illud committere audeat. An non unum solum peccatum sufficiens fuit, ut ex Angelo fieret Dæmon? quando igitur aliquis vestrum peccatum unum commisit, tantam in anima sua jam habet malitiam, quæ sufficeret, ut in Dæmonem convertatur: ad Dæmonem enim induendum aliud non requiritur, quàm unus solus actus peccaminosus. Quare cum Confessarius de tali quodam actu nos interrogat: quoties? statim liberè respondetis, sexagesies, aut septuagesies; quasi decem peccata amplius commisisse, nulla notabilis esset differentia. At perpendite nonnihil, quid sint decem illa peccata, quorum vos nullam habetis rationem, quæ nimirum sufficiunt, ut decem efficiant Diabolos! si fieri posset, ut decem hæc peccata mortalia decem Sanctissimorum, & præcipuorum Seraphinorum conscientis imputarentur, quamprimum ex decem Seraphinis, acerrimos decem tenebrarum Spiritus factos videre liceret. Et vos adhuc statum vestrum non exhorrescitis? Et quod de decem dico, etiam de quinquaginta, deque centum affirmare potestis. Quinquagesies peccastis, aut etiam centies, an non ita est? Quòd si nunc quinquaginta hæc, aut centum peccata inter quinquaginta aut centum Angelos dividatis, centum aut quinquaginta ex his efficiuntur Dæmones; & tamen omnis hæc malitia, quæ divisa sufficiens esset, ut tantam Inferni partem consti-

tueret, tota in corde vestro unita haeret; dum vos interim facitis, nugæ & voluptatibus vacatis, sceleraque sceleribus incessanter annectitis. Potestne in Mundo infelicior reperiri creatura, quàm peccator se ipsum non cognoscens? *Quid miserius misero, nisi miserante se ipsum.* Deus licet quoad naturam Dæmones pulcherrimum agnoscat manuum suarum opus, nihilominus dum peccatum illorum intruetur, non tanti facit, quanti foedum vermiculum, sordidam vespam, aut pestiferum serpentem. Quanti ergo facere potest hominem, cujus anima centenis actualiter peccatis est contaminata? quàm abjectus, quàm foetidus quàm horridus in conspectu Dei comparebit! *Sprevisi omnes discedentes à judicis tuis.* Attamen Adolefcens illam immundus, fæmina illa tam impudica, ob fucatam faciem, ob capillos bene discriminatos putant se dignos esse, ut omnium in se convertantur oculi! Verùm alia breviter erit rerum facies. Veniet tempus, quo res quævis, qualis est in se, videbitur. Qui tapetes conficiunt, ab inverfa tela texere ordiuntur, ita ut dum monstrum aliquod acu pingunt, illud non intruetur, donec opere absoluto ad alterum vertant latus, utique exponant. Non ab simili arte Peccatores suam absolvunt vitam, licet enim horrenda iniquitatis monstra dierum suorum tela intexant, nihilominus quia in verum laborant telà, illa non intruetur. *Nesciunt quid faciunt.* Sed in mortis puncto omnia aliam induent faciem. Quod enim à sinistra, vertetur ad dex-

P. SEG
Homo Cr

Statuam te contra faciem tuam. Omnia opera ignominiosa talia appa-
reant, qualia sunt coram oculis Dei.
Nec solum apparebunt, ut videantur
velut injuriæ Deo illatæ, sed ut in
propriis artificibus suis puniantur,
odiosoque habeantur.

XX. Divina siquidem Justitia die-
bus nostris bilanciæ suam non mu-
tavit, ita ut peccata minus sint gravia,
quam ante; est ipsamet quæ fuit tru-
stis. Ideoque si unica superba cogi-
tatio tanti ponderis est, ut tam nu-
merosas, tanque nobiles creaturas
in inam deprimat abyssum, quid fiet
de tot & tantis injustitiis, impuri-
tatibus, tot blasphemis, de legum
divinarum transgressione? Vera
hæc esse vos fatemini, dicitisque: sed
non Deus bonus est, benignus est,
ut non plena habet misericordiæ
visera? Certum est, quod bonus sit
& benignus, cum sit ipsamet boni-
tas & benignitas. Sed non solum
talibus est pro vobis, bonus est, benignus
est & misericors etiam pro aliis. Vi-
detis nihilominus, quomodo subli-
missimas illas tractarit creaturas,
postquam peccato se contaminavere!
quamprimum eas à se non in cœnum,
sed in ignem projecit, nec unquam
eis inde eripere cogitavit.

XXI. Comparete nunc aliquan-
tisper vos ipsos cum immensâ hac,
tam insignium condemnatorum mul-
titudine, judicisque estote illius sen-
tentis, quæ, si vitam non mutaveritis,
in vos feretur. Vos de vilissima ter-
ræ vas estis plenum ignorantia & ma-
licia quoad animam, plenum putre-

dine & fœtore quoad corpus. Si
igitur Deus vas aureis non peper-
cit, sed idiffregit, cur sicilibus &
lignis parceret? *Serm. 1. de adv.*
Si superbientibus
Angelis Deus non pepercit, quanto
magis tibi putredo & vermis? inquit
S. Bernardus.

XXII. Peccata deinde vestra, cum
Angelorum delicto comparate. Semel
tantum Dæmones legem Dei
transgressi sunt, & quidem antequam
apertum viderent Infernum, imò an-
tequam Infernus produceretur, ante-
quam illum scirent esse, antequam
quidquam de eo suspicarentur, ante-
quam aliorum damno, ut dici solet,
sapere didicissent. Vos centenis vic-
ibus legem Dei prævaricamini, & ex
diebus vestris continuam scelerum
catenam nectitis, cogitationibus for-
didis, verbis scandalosis, desideriis,
operibus & omissionibus, quorum
unum ab altero continuò trahitur. Et
hoc quidem postquam Fides infer-
num totum accensum & inflamma-
tum ostendit, illamque abyssum pec-
catoribus plenam, imò refertam ape-
ruit.

XXIII. Vestram quoque ingratu-
tudinem, cum illorum ingratitudine
comparate. Dæmones ingratos se ex-
hibuerunt naturæ & gratiæ beneficiis;
sed non sicut vos; illi enim gratiam
à peccato resurgendi non habuerunt,
vobis autem sæpius illa concessa fuit.
Pro illis ne quidem unicum Dei Fi-
lius emisit suspirium; at pro vo-
bis sudorem, sanguinem & vitam
profudit; ipsis ne quidem semel
veniam impertivit, vos autem quoties

Bb im-

NERI
ISTIANUS

impunes abiistis? illis non fuit praedictum, illis non fuit promissum, nec unquam poenitentiae tempus concessum. Vobis usque in hanc horam nihil aliud magis inculcatum fuit; illis etiam unicum poenitendi momentum negatum fuit, vobis frustra tot & tot anni pennittuntur.

XXIV. Denique vestram pauci sunt, illi vero sunt absque numero. Quid quæso Cælum perderet, si vos omnes damnaremini? Fortassis propter tantam desolationem aut damnatum luctum indueret? Tertia incolarum suorum parte in Angelorum lapsu Cælum evacuatam est; nec stragem illam doluit, cur ergo solam vestri deploraret jacturam? Certe nemo capere potest, quomodo peccator adeo sit temerarius, ut mille- nis onustus sceleribus in omnipotentis Dei conspectu de se audeat præsumere, coram Deo inquam, qui tantis non indigebat Principibus, sed eos punivit, non secus ac si nihil amplius valeret, quam vilis scurrarum turba aut bestiarum cana. Si Deus solum ad infernum condemnasset Luciferum, sola hæc Justitiæ demonstratio sufficere debuisset, ut homines vehementissimè terrentur. Hoc modo cuncta Assuæ regna terrore concutiebantur, ubi aud tum fuit iussu Regis Amanum Principem, intimum ac familiarem, e patibulo suspensum fuisse. Imò etiam ipse bestia ratione carentes absterrentur

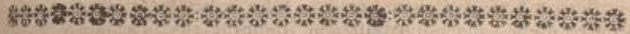
hoc modo. Plinius refert, ut in Africâ Leones ab insatiabilibus, quas edebant, cohiberentur stragibus, de-

terminatum fuisse unum illorum capere oportere, & ex arbore suspendere; id cum alii viderent, omnes in fugam acti se in cavernis suis, intra sylvas absconderunt. An non igitur sola unius Angeli poena sufficiens esse deberet, ut hominis auctoriæ frenos imponeret? Nihilominus innumerabilium Angelorum, ad æterna & infinita tormenta condemnatorum supplicia homines in peccatis abstertere non valent. Audistis ab Angelorum multitudinis omnes maris arenas superari. Numerate igitur si potestis, tertiam dictarum arenarum partem, & dicite postea: major est illorum damnatorum spirituum numerus; Ego tamen peccare non cesso, quasi de rena tot & tantis negata securissimum essem? Forsan illam mihi Deus concessurus est, ita sanè; Sed quid eris, si concedere nollet, indignè ferens, vilissimum vermiculum, qualis ego sum; nolle desistere totius Mundi Dominum offendere? Alias quidem veniam mihi tribuit. Sed quid eris, si propter hoc ipsam amplius mihi nollet ignoscere, quia jam toties mihi ignovit? forte præsumptio illa, quæ potuit Cedros altiores illis, quæ sunt in Libano evellere, non posset fragilem prosternere abietem? *Ulna abies, quia cecidit Cedrus, quoniam magnifici vastati sunt.*

XXV. Charissimi mei, nolite desiderare mala vita, sub spe obtinendæ veniæ, quæ semper est incerta. Spem vestram solido alligare trunco, non illam marcido palo continere.

Quid perditis, si peccare cessaveritis? At quid non perditis, si peccare non desistatis? O mi Deum, exhorresco, dum in profundissimam hanc abyssum oculos converta. Perditur fama, perditur bonum utile, perduntur voluptates, perditur corpus, perditur Anima, perditur etiam, perditur Deus; omnia perduntur bona, verbo, omnia in profundissimo illo barathro congregata mala incurantur. *In loco tormentorum.* Et vos non horretis ad hujus ipsiusmet barathri limina ambulare, salutaris, & voluptatibus indulgere?

bene apparet, vos in tenebris esse. *Via impiorum tenebrosa, nesciunt ubi Prover. 4. corrumpant.* Deus vobis oculos dignetur aperire, ut grave in quo versamini periculum agnoscat, quod si cognoveritis, possibile non esset, ut salutem vestram non consideretis. Infernus à Deo pro perduellibus factus est Angelis; concedo. At si vos illos Angelos audaci temeritate imitati fueritis, imò superaveritis, scitote, Infernum illorum, ceu pro vobis conditus esset, eundem futurum. *Discedite maledicti in ignem aeternum, qui paratus est Diabolo & Angelis ejus. Matth. 25. 41.*

DISCURSUS XVI.

Ex Pœnâ Adami Peccati Mortalis Gravitas apparet.

Nunquam magis potentiam suam anti-qui demonstrarunt Romani, quam cum à Supremis etiam Regibus damnatis pœnas sumperunt. Ita præ aliis condemnatus & punitus fuit Rex Jugurta ob homicidium in fratre suo Principe commissam, qui in pœnam Romæ in carcere morte multatus fuit, summo cum excellentissimæ illius Reipublicæ honore, apud quam supremæ quidem dignitates delictum aggravare, sed impunitatem impetrare non poterant. At, quis non timebit te, o Rex genium? Cum divina Justitia

tua vultum potentium non respiciat, sed indifferenter & indiscriminatum eos judicet, quasi de infima essent plebe? Ecce Adamum Primum mundi Regem, ob inobedientiam suam à Regno ejectum & ad pœnam majorem, quam humana mens comprehendere possit, condemnatum. Necesse igitur est, inexplicabilem esse ejusvis peccati malitiam! at tamen tam parum apprehenditur ab homine, ut vix illam agnoscat. Nos igitur ut illam aliquantò melius intelligamus, tria hodie considerabimus; Regnum Adami, lapsum, & pœnam, dumque transgressiones illius perpendimus, nostras comparabimus iniquitates, detestabimurque, ut coram Deo adeo

NERI
istianus